

Etusivu>Kanteen nostaminen>Oikeusapu

Oikeusapu

Itävalta

1 Mitä kustannuksia oikeudenkäyntiin liittyy, ja kuka ne yleensä maksaa?

Siviilioikeudellisista menettelyistä syntyy oikeudenkäyntimaksuja, ja osapuolille voi myös aiheutua asiantuntijoihin, tulkkeihin ja todistajiin liittyviä kuluja, osapuolten tai tuomioistuimen nimeämien edunvalvojien (*Kuratoren*) matkakuluja (osapuolille, jotka ovat poissa tai tarvitsevat edunvalvojaa) sekä kuluja, jotka liittyvät päätösten tiedoksiantoon ja asianajajan käyttöön edustajana. Kukin osapuoli vastaa ensin omista oikeudenkäyntikuluistaan, mutta siviilioikeudellisen menettelyn hävinnyt osapuoli on velvollinen hyvittämään voittaneen osapuolen kustannukset.

2 Mitä oikeusavulla tarkoitetaan?

Osapuoli, jolla ei ole riittäviä varoja, voi hakea oikeusapua (tunnetaan Itävallan siviilioikeudellisissa menettelyissä nimellä *Verfahrenshilfe*), kun hän panee vireille siviilioikeudellisen menettelyn tai kun menettely on jo käynnissä. Hakemuksesta riippuen oikeusapua voidaan antaa joko vapauttamalla hakija kokonaan tai osittain oikeudenkäyntimaksuista ja muista kohdassa 1 tarkoitetuista maksuista ja kuluista. Apua voidaan antaa myös nimittämällä asianajaja maksutta.

Jos nimitetään asianajaja, oikeusapu kattaa myös asianajajan ennen oikeudenkäyntiä antaman neuvonnan.

3 Kuka voi saada oikeusapua?

Oikeusapua myönnetään ainoastaan, jos asianomainen osapuoli ei tulojensa, varojensa ja elatusvelvollisuuksiensa perusteella pysty vastaamaan kohdassa 1 luetelluista kustannuksista (tai osasta niitä) ilman, että hänen perustoimeentulonsa vaarantuu.

Oikeusapua ei myönnetä, jos kanne tai puolustus vaikuttaa ilmeisen vilpilliseltä tai jos se on selkeästi perusteeton.

4 Myönnetäänkö oikeusapua kaikenlaisiin oikeudenkäynteihin?

Oikeusapua myönnetään kaikkiin siviili- ja kauppaoikeudellisissa riita-asioissa vireillä oleviin tuomioistuinmenettelyihin, eikä niihin sovelleta hakijan kansalaisuus- tai asuinpaikkavaatimuksia.

Jos oikeusapua myönnetään varsinaisessa menettelyssä (*Titelverfahren*), se kattaa myös täytäntöönpanomenettelyn (*Vollstreckungsverfahren*). Osapuolella, jolle on myönnetty oikeusapua toisessa EU:n jäsenvaltiossa tiettyä riita-asiaa varten, on myös Itävallassa oikeus oikeusapuun riita-asiaa annettua tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevilla menettelyillä.

5 Onko kiireellisten tapausten varalle olemassa erityismenettelyä?

Ei, mutta jos oikeusapuhakemus tehdään kiireellisessä tapauksessa (esimerkiksi välitoimien yhteydessä oikeudellisen edustuksen osalta), tuomioistuimen on tehtävä päätös erityisen nopeasti. Jos asiaa käsittelevä tuomioistuin myöntää oikeusapua nimittämällä asianajajan, toimivaltainen asianajajayhdistys nimittää hakijaa edustavan asianajajan muutaman päivän kuluessa.

6 Mistä saan lomakkeen oikeusavun hakemista varten?

Itävallassa asiaa koskevan lomakkeen (ZPForm 1) voi hakea henkilökohtaisesti mistä tahansa piirioikeudesta (*Bezirksgericht*) tai alueoikeudesta (*Landesgericht*). Lomakkeen voi myös pyytää kirjallisesti. Lomake on myös saatavilla verkossa osoitteessa

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Verfahrenshilfe.aspx>, ja sen voi lisäksi saada tietyistä Itävallan konsulaateista. Lomakkeen käyttäminen on pakollista.

7 Mitä asiakirjoja oikeusapuhakemukseen on liitettävä?

Oikeusapuhakemukseen (ZPForm 1) sisältyvä varoja koskeva ilmoitus on täytettävä tarkasti. Siihen sisältyy luettelo varoista (tuloista ja varallisuudesta, muun muassa kiinteästä omaisuudesta, pankkitilien saldoista ja vakuutuksista) ja veloista (esimerkiksi elatusvelvollisuudesta) sekä tiedot henkilöstä ja hänen asumisjärjestelystään. Hakemukseen on mahdollisuuksien mukaan liitettävä myös asiakirjoja. Virheellisten tai epätäydellisten tietojen antamisesta varoja koskevassa ilmoituksessa annetaan sakko, ja se voi johtaa siviilioikeudelliseen vahingonkorvausvastuuseen ja petossyytteeeseen.

8 Minne oikeusapuhakemus toimitetaan?

Oikeusapuhakemus (ZPForm 1) on jätettävä kirjallisesti tai suullisesti asiaa käsittelevälle ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, joka päättää, myönnetäänkö oikeusapua vai ei. Osapuoli voi hakea oikeusapua suullisesti asuinpaikkansa piirioikeudessa Itävallassa, vaikka kyseinen piirioikeus ei olisi toimivaltainen ratkaisemaan riita-asiaa, edellyttäen, että asiaa käsittelevän tuomioistuimen kotipaikka on sen tuomioistuinalueen ulkopuolella, jossa asianosainen asuu. Tällöin hakemus toimitetaan edelleen toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

9 Miten saan tietää, onko minulla oikeus saada oikeusapua?

Tuomioistuin päättää oikeusapuhakemuksen hyväksymisestä. Päätös lähetetään hakijalle.

10 Miten minun tulee toimia, jos minulla on oikeus saada oikeusapua?

Jos tuomioistuin päättää, että oikeusapua annetaan nimittämällä asianajaja, ja asianajaja on jo päätetty (ks. kohta 11), kannattaa ottaa yhteyttä kyseiseen henkilöön.

Yleisesti ottaen oikeudellinen neuvonta oikeusalan ammattilaiselta, jolla on oikeus edustaa asiakasta (asianajajalta tai notaarilta), on suositeltavaa ennen tuomioistuinmenettelyn vireillepanoa.

Jos osapuolta ei kuitenkaan edusta asianajaja (eikä lain mukaan asianajajan edustusta tarvita), osapuolen on kuitenkin mahdollista nostaa kanne ja toimittaa kaikki muut kuulemisen ulkopuolella vaaditut pyynnöt, hakemukset ja ilmoitukset suullisesti asiassa toimivaltaisessa piirioikeudessa tai asuinpaikkansa piirioikeudessa.

11 Jos oikeusapua on myönnetty, kuka valitsee asianajajan?

Jos tuomioistuin päättää, että oikeusapuun kuuluu asianajajan nimittäminen, paikallinen asianajajayhdistys valitsee asianajajan jäsenistään aakkosjärjestyksessä. Hakija voi kuitenkin pyytää tiettyä asianajajaa. Vaikka tämä pyyntö ei sido paikallista asianajajayhdistystä, perusteltu pyyntö yleensä hyväksytään (jos asianaja suostuu ja esimerkiksi jo tuntee käsiteltävän asian).

12 Kattaako oikeusapu kaikki menettelyyn liittyvät kustannukset?

Tuomioistuin voi harkintansa mukaan myöntää oikeusavun täysimääräisenä, tai hakija voidaan taloudellisesta tilanteestaan ja odotettavissa olevista kustannuksista riippuen vapauttaa ainoastaan tietyistä maksuista. Oikeusapu voi kattaa seuraavat:

väliaikainen vapautus tuomioistuinmaksuista, todistajille ja asiantuntijoille maksettavista korvauksista, tarvittavien päätösten tiedoksiannon kustannuksista, edunvalvojan kustannuksista ja edunvalvojan tai asianajajan suorittamista maksuista tai vapautus vastapuolen kustannukset kattavasta vakuudesta; tuomioistuimen kirjaajan tai tarvittaessa asianajajan edustus;

osapuolelle kuulemisesta tai asiaan liittyvien tosiseikkojen selvittämisestä tuomioistuimessa aiheutuneiden välttämättömien matkakulujen korvaaminen.

Jos osapuoli kuitenkin häviää oikeudenkäynnin, hänen on korvattava voittaneelle osapuolelle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

13 Jos oikeusavun määrää on rajoitettu, kuka vastaa loppuista kustannuksista?

Jos osapuolelle aiheutuu muita välttämättömiä kustannuksia, joita tuomioistuimen päätöksen mukaisesti myönnetty oikeusapu ei kata, kustannukset on ainakin väliaikaisesti hoidettava itse. Yksityisoikeudellisissa asioissa hävinneen osapuolen on kuitenkin maksettava vastapuolen kustannukset suhteellisesti siltä osin kuin hän on kanteen hävinnyt (jos kantaja esimerkiksi voittaa kaksi kolmasosaa kanteestaan, ja vastaaja voittaa yhden kolmasosan osalta, vastaaja vastaa yleensä omista kustannuksistaan ja korvaa kolmanneksen kantajalle aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista).

14 Kattaako oikeusapu myös muutoksenhakuvaiheen?

Oikeusapu kattaa kaikki riita-asian oikeudenkäynnin vaiheet (ja mahdolliset oikeudenkäynnin jälkeen toteutettavat täytäntöönpanomenettelyt). Se kattaa siis myös mahdolliset valitukset (eli muutoksenhakumenettelyt).

15 Voidaanko oikeusapu peruuttaa ennen kuin oikeudenkäynti on päättynyt (tai jopa periä takaisin oikeudenkäynnin päätyttyä)?

Tuomioistuimen on julistettava oikeusapu rauenneeksi, jos ilmenee, että edellytykset, joiden perusteella oikeusapu alun perin myönnettiin, eivät enää täyty (jos osapuolen taloudellinen tilanne muuttuu tai jos jokin kanne tai puolustus näyttää olevan ilmeisen vilpillisessä mielessä toteutettu tai perusteeton).

Oikeusapu on myös peruutettava siinä tapauksessa, että voidaan osoittaa, että oikeusavun myöntämistä koskevat vaatimukset eivät täyttyneet oikeusavun myöntämishetkellä. Jälkimmäisessä tapauksessa osapuolen on hyvittävä saamansa oikeusapu ja maksettava hänelle osoitetulle asianajajalle tämän palkkio.

Osapuolen, joka saa riittävästi varoja kolmen vuoden kuluessa menettelyn päättymisestä, on maksettava oikeusapu takaisin sillä edellytyksellä, että hän pystyy siihen ilman, että hänen perustoimeentulonsa vaarantuu. Arvioidakseen osapuolen taloudellisen tilanteen tuomioistuin pyytää tätä esittämään ajantasaisen ilmoituksen varallisuudestaan (yleensä osapuolen tulee toimittaa lomake ZPForm 1 tietyn ajan kuluessa menettelyn päättymisestä). Jos varallisuutta koskevaa ilmoitusta ei toimiteta tuomioistuimelle ajoissa yhdessä tarvittavien asiakirjojen kanssa, oikeusapu voidaan peruuttaa, ja se on maksettava takaisin.

16 Voiko oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Oikeusavun epäämispäätöksestä voi valittaa toisen oikeusasteen tuomioistuimeen, joka antaa lainvoimaisen päätöksen. Tähän ei ole mahdollista hakea muutosta korkeimmasta oikeudesta (*Oberster Gerichtshof*).

Päivitetty viimeksi: 05/06/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.